

УДК 336.02:336.1: 336.6

Фінансово-кредитний механізм розвитку економіки та соціальної сфери: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 9 грудня 2021 р., м. Кропивницький. – К.: «Ексклюзив-Систем», 2021. - 141 с.

Для наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів, практиків

Редакційна колегія: **Левченко О.М.**, д.е.н., проф., **Шалімова Н.С.**, д.е.н., проф., **Сибірцев В.В.**, д.е.н., доц., **Базиліук А.В.**, д.е.н., проф., **Ковальчук К.Ф.**, д.е.н., проф., **Загреба І.Л.**, к.е.н., доц., **Попов В.М.**, к.е.н., доц. (*відп.секретар*), **Петренко Л.М.**, асист. (*техн.редактор*)

Представлені матеріали є результатами досліджень науковців та практиків з проблем фінансово-кредитного регулювання розвитку економіки та соціальної сфери. До збірника ввійшли тези доповідей, що розкривають проблеми сучасної фінансової науки та практики: розробки методів реалізації фінансової політики держави; фінансово-аналітичного забезпечення, податкового регулювання і страхового захисту суб'єктів підприємницької діяльності; напрямів реформування фінансів соціальної сфери та системи соціального забезпечення; оцінки впливу глобалізації економіки на розвиток фінансів; сучасних проблем обліку, аудиту та оподаткування; розвитку новітніх інформаційних технологій у фінансах.

ISBN 978-617-7942-19-0

Рекомендовано до друку Вченою радою Центральноукраїнського національного технічного університету (протокол № 5 від 20 грудня 2021 року)

Матеріали публікуються у авторській редакції.

За підбір і точність наведених фактів, цитат, даних, власних імен та іншої інформації несуть особисту відповідальність автори тез доповідей. Редакція може приймати рішення про публікацію статті в порядку обговорення, не поділяючи точки зору автора.

© Автори, 2021

© Центральноукраїнський національний технічний університет, 2021

Фоміна Т. В.

канд.екон.наук, доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування

Масаликіна О. Г.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА РОЗРАХУНКАМИ З БЮДЖЕТОМ

Внутрішній контроль – це процес постійного впливу на об’єкти через відстеження відхилень та корекції управлінських рішень задля приведення фактичного стану об’єктів до бажаного [1].

Ефективна система внутрішнього контролю дозволяє керівництву впевнитись, що діяльність підприємства знаходиться у відповідності з вимогами чинного законодавства, затвердженою обліковою політикою та іншими директивно-нормативними документами, а також внутрішніми регламентами.

Дебіторська заборгованість – це складова оборотного капіталу, яка представляє собою вимоги до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів, робіт, послуг. Збільшення дебіторської заборгованості означає вилучення коштів з обороту, що, у свою чергу, вимагає додаткового фінансування.

Розмір дебіторської заборгованості визначається багатьма факторами, які поділяються на зовнішні та внутрішні. Зовнішні фактори практично не залежать від підприємства і обмежити їх вплив досить складно. Внутрішні – залежать від того, наскільки працівники підприємства володіють навичками управління дебіторською заборгованістю. У силу цього одним із найважливіших об’єктів внутрішнього контролю часто стає саме дебіторська заборгованість.

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом відображає заборгованість фінансових та податкових органів у частині сплати податків та інших обов’язкових платежів. У Балансі (Звіті про фінансовий стан) дебіторська заборгованість відображається у трьох напрямках (таблиця 1).

Таблиця 1 - Види дебіторської заборгованості для цілей внутрішнього контролю

Види дебіторської заборгованості		Код рядка
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги		1125
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	За виданими авансами	1130
	З бюджетом:	1135
	у т.ч. з податку на прибуток	1136
	З нарахованих доходів	1140
	Із внутрішніх розрахунків	1145
Інша поточна дебіторська заборгованість		1155

Побудовано за даними [2]

Відповідно до статті 9 ПКУ до загальнодержавних належать: податок на прибуток підприємств; податок на доходи фізичних осіб; податок на додану

вартість; акцизний податок; екологічний податок, рентна плата, мито. До складу місцевих податків включаються податок на майно та єдиний податок. До місцевих зборів належать: збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір [3].

З точки зору податкового контролю питання перевірки правильності формування об'єктів оподаткування певними видами податків та зборів висвітлені у роботі [4].

Під час перевірки дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом внутрішній контролер діє так:

- вивчає склад та структуру заборгованості за відповідними податками, зборами, обов'язковими платежами;

- встановлює причин та наслідки виникнення такої заборгованості;

- перевіряє відповідність законодавству і коректність бухгалтерських проведення щодо обліку розрахунків з бюджетом за окремими видами податків та зборів;

- звіряє дані Запитів щодо розрахунків з бюджетом на певну дату, отриманих із системи електронного обігу документів MeDoc, електронного кабінету платника податків (або іншого програмного ресурсу), з даними бухгалтерського обліку підприємства, аналізує відхилення та встановлює причину їх виникнення;

- оцінює доцільність та необхідність переплати сум податків, зборів, обов'язкових платежів, що формують дебіторську заборгованість за розрахунками з бюджетом;

- перевіряє правильність та повноту відображення дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом у рядку 1135 Балансу (Звіту про фінансовий стан). На даному етапі внутрішній контролер повинен мати на увазі те, що у рядку 1136 Балансу (Звіту про фінансовий стан) наводиться сума «переплаченого» податку на прибуток, без урахування авансових платежів з податку на прибуток (авансові платежі з податку на прибуток включаються до рядка 1130). Даний рядок має інформативний характер і не включається до загального підсумку Балансу (Звіту про фінансовий стан), адже він відображається у загальній сумі рядка 1135 «Дебіторська заборгованість за виданими авансами» [5].

Наявність дебіторської заборгованості відволікає оборотні кошти підприємства від виробничо-фінансових завдань, що знижує ліквідність активів підприємства та погіршує загальний фінансовий стан. Дієвий внутрішній контроль дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом та інших її видів має стати пріоритетним напрямом ефективного розвитку конкретного підприємства та усієї підприємницької діяльності у країні в цілому.

Література:

1. Внутрішній контроль процесів матеріального забезпечення в системі управління підприємством : Монографія / Т.В. Фоміна, О.Б. Пугаченко ; за редакцією Г.М. Давидова. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. С. 13

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до

фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07 лют. 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення 04.12.2021)

3. Податковий кодекс України : Закон України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 04.12.2021)

4. Фоміна Т. В., Пугаченко О. Б. Організація і методика податкових перевірок: навчальний посібник. Дніпро : Середняк Т. К., 2020. 292 с.

5. Фоміна, Т. В. Внутрішній контроль окремих видів дебіторської заборгованості як пріоритетний напрям ефективного розвитку підприємницької діяльності : [підрозділ : 1.16.] / Т. В. Фоміна., О. Б. Пугаченко // *Sozioökonomische und rechtliche Faktoren der sozialen Entwicklung unter den Bedingungen der Globalisierung : kollektive monographie in 2 Bänden / Hrsg. von Doktor der Wirtschaftswissenschaften, Professor Yu.V. Pasichnyk. – Shioda GmbH, Steyr, Austria, 2018. B. 2. S. 158-173. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/10353>*

Чвертко Л. А.

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОСТІ СТРАХУВАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Важливість інклюзивної орієнтації для розвитку економічної системи України, яка базується на економіці взаємодії всіх її суб'єктів, а також економічні та соціальні дисбаланси, що відбуваються в країні, актуалізують необхідність посилення уваги до проблем страхового захисту та підвищення рівня охоплення страховими послугами широких верств населення.

Як відомо, інклюзія – це процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціумі, а забезпечення інклюзивності полягає в прагненні залучити й інтегрувати всіх людей та їх окремі групи в діяльність, організацію, політичні процеси тощо.

Економічна сутність страхової діяльності, в будь-якій сфері страхування, полягає в утворенні спеціалізованими організаціями – страховиками – страхового фонду, який формується за рахунок внесків страхувальників, для відшкодування з нього збитків, завданих окремим страхувальникам, або застрахованим особам у результаті настання страхових випадків, передбачених договором страхування або чинним законодавством.

Страхування дає змогу забезпечити щоденний захист людини – як сьогодні, так і в майбутньому. Це детермінує виникнення двох ефектів: по-перше, в держави з'являються додаткові довгострокові кошти, які забезпечують фінансування інвестиційних проектів, що сприяє подальшому розвитку економіки країни; по-друге, громадяни отримують страховий захист, накопичення на майбутні періоди, а відтак – захист своїх інтересів [5].